

KASTI-HAIMRE KOGUKONNAS

100 AASTAT NÄITEMÄNGU

Näitetrupp MOKAKOBIN aastast 1999

Täiendatud aastal 2020

Eha Kaljusaar

100 aastat näitemängu Kasti-Haimre kogukonnas.

100. aastat on Kasti kogukond näitemänge õppinud ja ette kandnud. Laulukoorid tegutsesid juba varem aga näiteringi kohta ei ole kirjalikku tõestust. Jäädvustatud on algaastatel põhiliselt näidendite pealkirjad, sageli puuduvad autorid ja aegajalt on nimeliselt välja toodud osatäitjad. Vaatamata sellele, omab olemasolev materjal suurt väärtust näitemängu tegevusest. Viimastel aastakümnetel olen ise juhendanud ja põhjalikumalt kirja pannud. Õnnestunud on saada ka mõningased läbielatud mälestused asjaosalistelt.

Minu sünnikodu on rahvamaja vastas ja juba lapsena käisin rahvamajas näitemänge vaatamas. Ilmselt mõjutas see ka minu elukutse valikut. Olen Haimre rahvamajas näiteringe juhendanud 25. aastat ja Märjamaa rahvamajas sama kaua. Tean, mis see tähendab ja kui palju on aastakümnetega olukord muutunud. Tänapäeval näitemängu huviliste kokku saamine ja prooviaegade sobitamine on keeruline. Samas on koos veedetud aeg alati nalja- ja naerurohke. Töökogemust arvestades, võin öelda, et isetegevuses on näitemängud alati publiku saali toonud ja olnud väike tulutooja, mida ei saa öelda kontsertkavade kohta. Näitetrupp Mokakobin on viimased aastakümned täiendanud kogukonna näitemänguvaramut, tuues viimati lavale E.Kaljusaare kirjutatud kohapärimust kajastavad ajastulood „Kõrts“ (2018) ja „Kõrtsis katsikul“ (2020), millede tegevus toimub kunagises Järgküla kõrtsis, preaguse Haimre rahvamaja asukohal.

Eesti Vabariigi tulek hoogustas rahvast tegutsema. 1922. aastal moodustatud Noorrahva Ühing aktiiviseeris isetegevust, samal aastal toodi lavale kaks näitemängu. Näitejuht, lavastaja ja sageli peaosades mängija oli Arnold Anderson. Osatäitjatena on esmakordselt kirjas Oskar Anderson, Aliide Tammiste, Helmi Kingisepp, abikaasad (õpetajad) Ulpused ja Georg Härm. Olen kindel, et osatäitjaid oli neil aastail rohkem, aga ei ole kirja pandud. Kui osatäitjaid ei ole võimalik enam kirja panna, siis autorid olen näidendeile lisanud.

Esimesel kümnel aastal on esitatud O.Lutsu „Kalevi kojutulek“, „Ärimehed“, A. Kitzbergi „Neetud talu“, „Kosjasõit“, H. Raudsepp „Mikumärdi“, H. Turp „Minister kodukülas“, O.Schwarts „Ma olen sportlane“, Agapetus „Olen ma sattunud Haaremi“, B.Kangermann -traagiline episood vabadussõjast 2. pildis „Millest kaebasid kahurid“.

Esimesed aastakümned on näiteringi tegevusel olnud väga viljakad, arvestades näitemängude arvu, mis on lavale toodud. Näitejuhil ei ole olnud repertuaari leidmisega kitsikust ja näitemängus osalejad on rõõmuga kodust välja tulnud.

1931-1936 on lavastatud K.Rutoff „Väimehed“, J. Leemets „Talupoegade president“, „Naise jonn“, A. Taar „Kõrgemäe noored“, Luks „Õpetatud sulane“, A.Kitzberg „Püve talus“, P. Pinna „Laura praegu nõrk“, B. Kangermann „Sulase südameraasuke“, J.Jaik 3.vaatuseline rahvatükk „Esivanemate kuld“, J. Metua „Kuulsad kingsepap“, E.Vaigur „Kraavihallid“, M.Metsanurk „Vagade elu“, Elmar Maiste „Vaga Jaagup“.

Pildil stseen etendusest „Kraavihallid“, keskel paremal Jaan Kurepalu, teised teadmata (J.K.kogust.)

E.Vaiguri „Kraavihallid“ (1935), mängiti imselts ilmumise aastal. Pildil on näha (vanim pilt näitemängu kroonikas), et etenduse dekoratsioon on maalitud tagafoonile. Kuu kujutis tagafoonil on Jaan Kurepalu laste kätetöö, ilmselt tilk tinti kukkus pildi tahaküljele nimele Anne ja Tiit kirjutamisel. Etendus toimub „tekutatud laval“ ennem Kasti algkooli ümberehitamist rahvamajaks.

1931. aastal tuleb Kasti algkooli õpetajaks Jaan Kurepalu, kes liitub kohe näitemängu ja keda näeme aastakümneid ka Kasti kultuurielu eestvedajana. Tänu Jaan Kurepalule on jäädvustatud tolleaegset kultuurikroonikat. Neil aastail tegutseti Kasti algkoolis, kõige suuremas klassiruumis, praeguses Haimre rahvamaja saalis. Saali seinad äärde ehitati pikkadest pinkidest ajutine lava. Sellist näitelava kasutati 1936. aastani. Tol ajal oli kõige tähtsam tegelane etteütteleja ja ka järgnevatel aastakümnetel, tavaliselt oli ta koht külgakardinate vahel. Etteütteleja oli osatäitjale põhiline lootus tekstiga hakkama saada. Etteüttelejal peab olema selge hääl, kelle poolenisti sosinal edastatud tekst jõuaks osatäitjani, mitte saalis vaatajani. Igaüks etteüttelejaks ei sobi.

Tol ajal mängiti näidendeid ainult koha peal ja õpiti jälle uus. Kasti algkooli maja oli kogukonna kooskäimiskohaks nii enne kui ka pärast koolipere välja kolimist 1932.a. sügisel. 1931-1936 on igal aastal lavale toodud tavaliselt 2-3 näidendit, neist osad lühinäidendid, osad 2.-3. vaatuselised ja enam. Kohalikud käisid hulgaliselt etendusi vaatamas, nii koguti pääsmete eest saadud tulu, mis kasutati Kasti algkooli ümberehitamiseks rahvamajaks.

1937. aastal, 24. veebruaril avatakse Kasti rahvamaja etendusega Agapetuse „Patuoinas“. Lavastaja ja nimiosas, 1922. aastal moodustatud Haimre Noorrahva Ühingu esimees, rahvamaja ehitamise aktiivne eestvedaja, **Arnold Andressoo**. Saalis oli avapeol 295 inimest. Rahvamaja valmimisel avanes võimalus mängida näidendeid laval ja on näha, et seda ka agaralt tehti. Ilmselt oli aeg selleks soodne, Eesti Vabariik kosus ja inimesed tegutsesid.

1937 lavastati J. Laanjärv „Kassinurme kodusõda“ näidend 4. vaatuses ja J. Kihulase näidend „Häda õnnega“.

1938. aastal toodi lavale näidendid; R. Raunik „Tuled karidel“, L. Raudsaar 3. vaatuses „Luigemäe“ ja T. Braks „Kõrgem seisus“ 1. vaatuses.

1939. aastal on lavastatud neli mitmevaatuselist näidendit, arvan et tegutses mitu koosseisu, sest ühes näidendis ei jätkunud kõigile rolle ja näiteringis osalejaid oli rohkem. Mängiti E. Vaigur 3. v. „Lõukoerte koopas“, A. Rahula näidend 5. pildis „Noorus tuleb tallu“, Klees 3. v., „Ülenurme minia“, Aleksander Antson 3. v. Nali „Kosjatalu“.

1940. aasta kevadel mängiti näidendit, mille sisuks Baltisakslaste lahkumine A. Antsoni komöödia „Orduaja lõpp“ ja A. Hallas 3. v., „Uus programm“. Sügisel kui Eesti riik oli arvatud Nõukogude Liidu koosseisu, muutus ka repertuaar, mängiti Kallase 1905. a. revolutsiooni kajastav näidend „Bernhard Riives“.

Meenutab Oskar (92. a.) Unga: „Minu vanem vend Helmut mängis rahvamajas näiteringis. Olin väike poiss, vanust ega näitemängu ei mäleta, pidin asendama haigeks jäänud last, Helmi Puntsot. Tegin endale tüdruku paruka linakiudest. Jalas olid Helmi kingad, mis olid mulle suured ja tahtsid laval olles ära kaduda. See on mulle meelde jäänud esmakordsest esinemisest näitemängus.“

1944–1948 aastatel mängisid näitetrupis: Helmut ja Oskar Unga, Ermi Littover, Jaan Kurepalu, Evald Uustalu, Jüri Amme, Ants Kingisepp, Salme Luts (Kingisepp), Helve Uustalu (Littover), Asta Oldekop (Urvast) jt. Lavale toodi näidendid J. Kunder „Kroonu onu“, L. Koidula „Säärane mulk“ ja „Kosjakased“, E. Vilde „Pisuhänd“, „Side“ ja T. Braks „Kõrgem seisus“.

1945. aastal vangistati siinse kultuuritöö aktivisti Arnold Andressoo. Põhjuseks, ehki vastu Arnoldi enda tahtmist, töötamine Saksa valitsuse ajal Haimre vallavanemana. Arnoldile määrati 10 aastat vabaduse kaotust Arhangelski oblastis, kust ta vabanes 1955. aastal. Neil aastail oli näitejuhiks Jaan Kurepalu.

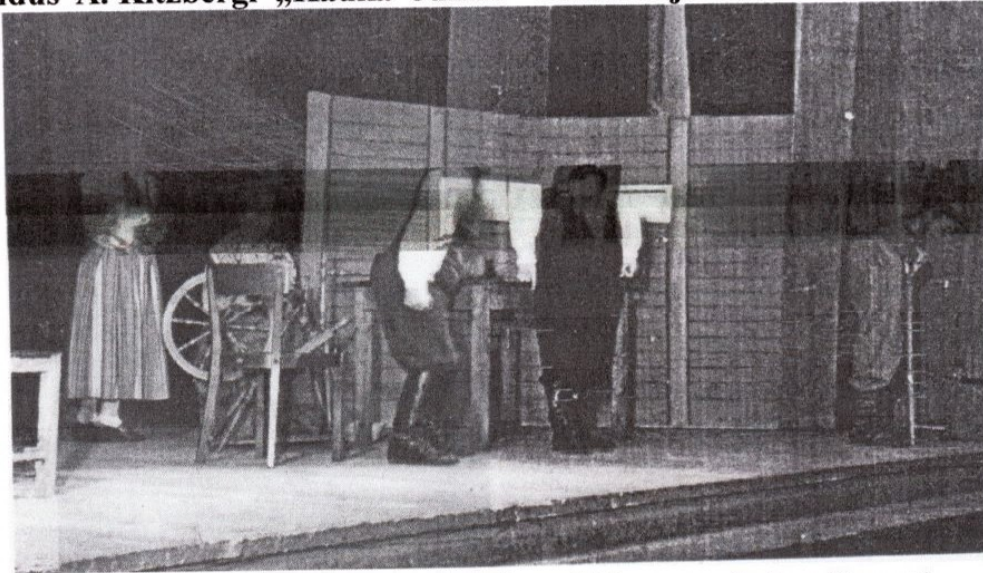
1949–1950 mängiti Ostrovski „Hilinenud armastus“, J. Sootak „Kuri karjas“, O. Tooming „Künkakünka kuningas“; Novikov „Uus asi“ ja Jaluner „Tõeline õnn“.

1951. aastal A. Kitzbergi „Kauka Jumal“ - võib lugeda üheks paremaks lavastuseks, esineti Tallinnas ülevaatusel. Mängisid Evald Urvast (peaosa), Ida Jago, Salme Artel, Asta Urvast, Jaan Kurepalu, Raimond Lissmann, Adolf Valler.

Helga Koo meenutab: „Evald Urvaste kehastatud Mokri Märt on mul siiani meeles, see oli vägev.“

Tartu Vanemuises etendatud „Kauka Jumal“ ja näitleja Lembit Eelmäe poolt kehastatud Mokri Märt jäi Evaldi kõrval kahvatuks.“

Pildil etendus A. Kitzbergi „Kauka Jumal“ rahvamaja laval.

Pildil Salme Artel, Ida Jago, Evald Urvast, Raimond Lissmann ja Jaan Kurepalu.

1952.aastal lavastati kolm näidendit, Apuskin „Rahuar mee“, Zimtners „Kus suitsu, seal tuld“ ja V. Sollogubi vodevill „Häda õrna südame pärast“.

1954 -1955 aastatel mängiti A.H.Tammsaare „Tõde ja Õigus“ I osa dramatiseeringut „**VARGAMÄE**“. Mängisid: Evald Urvast, Jaan Kurepalu, Salme Kingisepp, Salme Artel, Adolf Valler, Ida Jago, Asta Urvast, Heino Mitt, Inna Vanem, Oskar Lehtsaar, Raimond Lissmann, Eliise Veesalu, Helmut Unga, Albert Veesalu, Jaan Jänts, Heinrich Mitt, Arnold Sanglepp ja Vello Lai.

Näidendis osalesid kohaliku kooli õpetajad, Asta ja Evald Urvast, Adolf Valler ja kooli direktor Jaan Kurepalu. **Meenutab Jaan Kurepalu tütar Anne Kurepalu:** „Mul on lapsepõlvemälestus sellest, kuidas oli „Tõde ja Õiguse“ esimese osa näitemängu esimene etendus rahvamajas. Mina koolis veel ei käinud. Noorem õde Tiitu oli ka kaasa võetud – ikkagi esietendus ja isa mängis Vargamäe Andrest. Evald Urvast oli Pearu. Istusime emaga esimeses reas. Siis tuli see hetk, kus Pearu tuleb suure seatapu pussiga ja hõikab Andresele, tule välja kui mees oled ja vehib selle suure noaga. Midagi ta hõikas veel, aga seda ma ei mäleta. Selle peale hakkasime me suure häälega karjuma, et „isa tule ära, onu Evald tahab su ära tappa“, ema püüdis meid rahustada ja teha selgeks, et see päriselt nii pole, aga me ei saanud aru, kuidas nii kui nuga käes ja läheb meie isale kallale. Näitlejad hoidsid naerust kõhtu kinni ja publik ka vist rõkkas naerust. Me ei saanud aga midagi aru ja röökisime nii, et ema viis meid vist Paimre korterisse ja sinna me jäimegi kuni etendus otsa sai. Niipalju siis minu elu esimesest teatriskäimisest Haimre rahvamajas, mida ma mäletan.“

Minule on sellest etendusest alatiseks meelde jäänud Vargamäe tüdruku, Mari laul: „Jussike, Jussike, Vargamäe ussike...“ Mari osatäitjaks oli Salme Artel ja Jussi osas Helmut Unga.

1956-1957 etendati Mai Talvesti „Varrud“, kus osatäitjad olid Haimre kooli noored õpetajad: Aino Udumets (Mitt), Evi Roosalu (Leok), õpetajad Adolf Valler, Jaan Kurepalu. Ainult Harald Karotamm oli majandi spetsialist, kes hiljem kolis Märjamaale olles aastaid vokaalinstrumentaal orkestri „Caro“ juhendaja ja klaverimängija.

1958.aastal Hugo Raudsepp „Mikumärdi“ (5. vaatust) Näitejuht A. Andressoo. Mängisid: E. Urvast, E. Volmer, A. Valler, I. Jago, A. Jago, Aino Udumets (Mitt), R. Lissmann, A. Roonurm, V. Paimre, L. Kulli, S. Kingisepp, O. Lehtsaar ja J. Laine.

Näiteringile repertuaar saadi tol ajal ilmuvast väljaandest „Meie repertuaar“ ja kogumikest.

1959 – 1960 esitati E. Vaigur „Õnnekütid“, E.Kaffer „Rõõm tänasest päevast“. A.Tsehkov „Abielu ettepanek“ ja L. Tigane „Peremees ja sulane“.

Meenutab 1959. aastal E. Vaiguri näidendis „Õnnekütid“ mänginud Aita Reose (Mitt). „Ootasid etenduse ajal lavale minekut. Äkki osatäitja R. Lissmann, kes oleks pidanud enne mind lavale minema, lükkas mind tagumikust lavale. Mängisin medõde, kraadisin haiget (A. Roonurm) ja rääkisin ettenähtut teksti ning tulid ära. Siis läks Raimond Lissmann, ega rahvas sellest aru saanud, aga minule on see juhtum meelde jäänud“.

1961. aastal Paul Kilgas „Vesiroos“. Mängisid: A. Andressoo, **Ida Jago**, Tiiu Matsalu, Kaimo Vaab, Hindrek Sarapuu, Jüri Amme, E. Urvast, V. Paimre, Jaan Mitt, Reet Nelend.

Minu mällu on jäänud **Ida Jago** osatäitmised. Tema esitatud tegelased olid väga loomutruud, hea oli vaadata. Mõtlesin siis, kuidas tal see nii hästi välja tuleb. Idal oli annet, mitte mängida, vaid jääda rolli kehastades loomulikuks. Näidendis „Haned“ olin temaga koos laval. Järgnevates näitemängudes, Ida tervise ja vanuse tõttu kaasa ei teinud. Järgnevatel aastakümnetel mängis kaasa Hindrek Sarapuu, kehastades edukalt peremehe rolle.

Dekoratsioonid olid vanasti alati lava täitvad ja vastavalt näidendis toimuvale tegevuskohale. Dekoratsioon aitab luua ajastule vastavat miljööd ja toetab mängitavat tegevust. Selleks kasutati puitehitisi, vineeri ja paksemat kangast, mida on võimalik värvida. Sõjajärgselt töötas rahvamajas Ermi Littover, kes on tuntud kunstnikuna ja maalib tolajal etendustele dekoratsioone. Aastaid olid lavaava mõlemal pool kerguksed. Need varjasid vaataja silmale lavakülje tühimikke ja etenduste dekoratsioonid kasutati uksena. Arnold tegi ise dekoratsioone. Meinhard Uustalu on suure panuse andnud dekoratsioonide valmistajana. Mäletan kui mängisin näidendis „Haned“ oli kunstnik-dekoraator Meinhard.

1962-1963. aastal mängiti lühinäidend „Palgapäev“.

E. Rannet näidend „HANED“, fotol Helju Reose, Eha Mitt, Jaan Ruhno, Hindrek Sarapuu. Mängisid: Helgi Ellermaa, Hindrek Sarapuu, Helmi Tamm, Helju Reose, Ants Arula, Evald Urvast, Reet Nelend, Eha Mitt, Linda Luts, Ida Jago, Arnold Andressoo, Aksel Roonurm, Jaan Ruhno.

1964. a. Lasman „Perle süda“, Lumet „Vanaema kaelavalgus“.

1965. a. A. Vilksi laulumäng „Peidetud varandus“ ja Torohhov „See juhtus nii“.

1966. aastast on näitejuhiks Ella Alekand. P. Kilgas „Ämblikuvõrgus“ (Rist ja roos.) Tähtsamaid osi mängisid: Eha Mitt, Elli Kasemaa, Evald Urvast, Helju Reose, Hindrek Sarapuu jt.

1967- 68. aastal I. Pau „Elukooli õppemaks“. Mängisid: Ene Lõo, Elli Kasemaa, Helju Reose, Olev Palmeos, Ella Alekand, Eha Einsild, Kalju Toome, Hindrek Sarapuu, Evald Urvast.

1971. a. M. Talvist „Sookollid“ Mängisid: Hindrek Sarapuu, Aavo Kuuspalu, Anne ja Ülo Kütt, Milvi ja Leo Saar, Elvi Valdmets ja Evi Unga.

1972. a. M. Canti „Ronila talus“ Mängisid Hindrek Sarapuu, Salme Kingisepp, Helgi Ellermaa (Luhthein), Aavo Kuuspalu, Valdo Unga, Elvi ja Valdur Valdmets.

1974. a. Lühinäidend „Hilinenud õppetund“ Osades: L. Luts, E. Valdmets, A. Kuuspalu.

Ajad olid muutunud, enam ei õpitud igal aastal mitut näidendit. Vahel jäi aastagi vahele, sest õpitud näidendit käidi ka teistes rahvamajades mängimas ja rahva kokkusaamine ei olnud kerge.

1977- 81 aastatel töötasin Haimre rahvamajas ja juhendasin näiteringi, samuti oli mul Haimre kooli õpilastest noorem- ja vanemnäitetrupp. Täiskasvanute näiteringis õppisime lühivahepalu, mida sai esitada kontsertkavas. 30. jaanuaril 1978 täitus 100 aastat A.H.Tammsaare sünnist, seda tähistati Rapla Kultuurimajas. Haimret esindasid Ada Mitt ja Tõnis Arnover, esitades Vargamäe tüdruku Mari ja sulase Jussi stseeni A.H.T. „Tõde ja õigus“ I osast. 1979.a. õpiti selgeks E. Vilde 2.vaatuseline nali „Vigased pruudid“, käies sellega Raplamaal mujalgi esinemas. Tegelased sobisid hästi osadesse ja mäng oli nauditav. Saalid olid täis, sest rahvas teadis, et „Vigastes pruutides“ saab nalja. Kaugem koht oli Hageri rahvamaja, kus oli väga palju vaatajaid. Mängisid: Elvi Valdmets, Ester Uustalu, Hindrek Sarapuu, Aavo Kuuspalu, Olev Kütt, Ants Mitt ja Ants Arula. Peaaegu lavaküpseks sai A. Liivese 2 v. „Kallimast kallim“, üks tegelastest kolis ära ja etendus ei jõudnud vaatajani. Õnneks on mul selliseid lugusid olnud ainult kahel korral kui kaotatud aeg ja loodetud eesmärk ei viinud tulemuseni.

Laste näiteringiga mängisime „Puust kuningat“ koosseisus: Andrus Mitt, Kersti Reose, Inga Lepik, Toivo Vallimaa, Anneli Reose, Signe Uustalu, Lembe Lindsalu, Eneli Marrandi, Aira Liiv, Märt Arula ja Veiko Erissaar.

Lastenäitering esitas ka H.Rammo 2 v. Lastenäidendi „Pimesikumäng“. Osalesid; Andrus Mitt, Kersti Reose, Inga Lepik, Tiina Aro, Lembe Lindsalu ja Toivo Vallimaa.

Laste nukuringis osalesid nooremad lapsed. Õpiti selgeks H.Rammo lühinäidendid. Osalesid: Anneli Reose, Signe Uustalu, Piret Uuesson ja Marge Erissaar.

Esineti ka Märjamaa ja Valgu lasteaias. Kohale sõitsime liinibussis, kõik vajalik kaasas. Haimre Põhikooli õpilased käisid rahvamajas lastenäiteringides. Tean, et näitemängu on Haimre kooli kestvuse ajal pidevalt tehtud, sest mängisin isegi kooliajal ja etendasime seda ka rahvamajas.

1981–1994 tekkib rahvamaja näiteringi töösse paus, polnud juhendajat. Vahetusid rahvamaja töötajad. 1987.aasta 24.04. kuni 24.07. 1989 oli rahvamaja ilma aktiivsete töötajateta, see tähendab kohad olid täidetud fiktiivsete töötajatega.

1981 – 1986 aastatel tehti Haimre Põhikoolis suuri tegusi.

27. mai 1981.a. ajalehes „Säde“ kirjutab Üllar Ende: „Peavõluriks „krooniti helilooja Harri Kõrvits. Tema tulek koolimajja julgustas ja innustas. Õpetaja Taimi Kingisepp võlus kõik viisipidajad kõlavalt laulma. Väikesed võlurid olid end varemgi heast küljest näidanud. Kooli agitatsioonibrigaad, poisteansambel ja mudilaskoor tulid rajooniülevaatusel võitjaks. Lastekoor ütles oma laulusõna üldlaulupeol Tallinnas. Ja nüüd algas päris muinasjutt – **Harri Kõrvitsa muusikaline muinasjutt „Piibeleheneitsi“**, mille stsenaariumi kirjutab Astrid Pirn August Kitzbergi jutustuse ainetel. Üksteise järel astusid lavale muinasjutu tegelased: Monika Juhandi (Piibeleheneitsi), Vilma Lehtsaar (Piibeleheprints), Agnes Ainsaar (Jänes), Urmas Vimm (Muri), lilled, vihmapiiasad, liblikad ja rahepoisid. Artiklis on kirjas, et saateorkestris klaveripartii esitab helilooja ise ning muusikaõpetaja Taimi Kingisepp saadab akordionil, olles orkestris mängivatele koolipoistele Andrus ja Ain Ainsaarele kitarripartiid selgeks õpetanud.

1983.aasta 5. veebruaril tuleb kooliperel lavale uuslavastus Fr. R. Kreutzwaldi muinasjutu „**Kullaketrajad**“ ainetel, millele muusika kirjutab jälle Harri Kõrvits, mängides saateorkestris koos muusikaõpetaja Taimi Kingiseppa ja kitarridel mängivad õpilased Jaanus Reose ja Urmas Vimm.

Ajalehes kirjutab Üllar Ende: „Möödunud nädalavahetusel asus nelikümmend last – ligi pooled Haimre 8-kl.Kooli õpilastest – teele isetegevuslike lasteteatrite II festivalile Tallinna. J.Tombi nim. Kultuuripalee avaral laval sai peagi esinemispalavikust mängulust. Monika Juhandist, Piibeleheneitsist, oli saanud üks kolmest õest – Leelu. Keerles kuldlõng, tantsisid haldjad, väärikal sammul astusid karukütid... Esinejaid saatis oma kooli orkester, klaveri taga helilooja ise. Andres Vimm Tulekerana mängis väikese rolli nii suureks, et nüüd on ta üks festivali laueraadimedali omanikest. Sadade eakaaslaste aplaus kiitis tegijaid, lavastajaid- õpetajaid Linda Vallimaad, Taimi Kingiseppa, Elli Kasemaad.

Tunnustust jagas ka NSV Liidu rahvakunstnik Eugen Kapp, kes pärast etendust lava taha haimrelastele kätt suruma tuli: „Harri Kõrvitsa muusika on karge ja põhjamine, luuleline ja looduslähedane nagu Kreutzwaldi muinasjuttki. Võimsalt kõlas lõpukoor. See oli väikese kooli väga tore etendus.“ Festivali ainus muusikalavastus pälvis **RAT „Estonia“ eripremia.**“

Laval etenduse „Kullaketrajad“ lõpulaul.

1986. aastal tuleb koolis lavale muusikal „Ninatark muna“. Linda Vallimaa kirjutas teksti Eno Raua „Ninatark muna“ ainetel. Harri Kõrvits lõi jälle kooli kolmandale muusikali viisid. Laulud ja kitarrimängu õpetas õp. Taimi Kingisepp, tantsud seadis ja õpetas Darja Lehtsalu, kostüümid aitas valmistada õp. Reet Pulk, lava tausta joonistas Kersti Jeerik, lavastas õp. Linda Vallimaa. Nimiosa mängis Aino Nõlvak, teistes osades Maiu Valdmets, Janno Jänts, Helina Korsunova, Monica Jakobson, Heli Lepa, Aster Koch, Örne schleicher ja Ene Reinsalu. Orkestris mängisid Harri Kõrvits, õp. Taimi Kingiseppja tema poolt õpetatud koolipoisid Mati Lätekivi ja Andres Vimm kitarridega rütmi andmas. Laval liiguvad lilled, liblikad, hiired, konnad ja lõpetab lõpukoor, kus osaleb hulgaliselt õpilasi.

„Säde“ 16. aprill 1986 kirjutab jälle Üllar Ende: „Peaosaline, Aino Nõlvak 4. klassist ei pea ennast julgeks tüdrukuks, kuid iga proov annab kindlust juurde. Liati, kui su kõrval on 6. klassi vahvad laulupoisid. Janno Jänts, Lennart Pulk, Tarmo Raadik ja Mait Vunk laulsid oma poisteansambli Rapla rajooni ülevaatusel esimeseks. „Kullaketrajate“ karuküttidest saavad selles lavastuses konnad. Jannol tuleb esimest korda solist olla. „Ninatarga muna“ viisid õpetab selgeks nende oma ansambli juhendaja Taimi Kingisepp. Keerulise rütmiga on Haraka laul, mida esitab 8. klassi õplane Heli Lepa. Heli meelest on muusikali õpimine ja lavastamine tõsine töö.“

Peale kooliteatri festivali Tallinnas, esinetakse alati Haimre rahvamajas, ümbruskonna koolides, Raplas ja Rakveres. Heli Lepa läheb õppima Viljandi Kultuurharidustöö Kooli ja tuleb tööle kodukohta, Haimre rahvamajja.

1989. aasta 24. juulist rahvamajas töökohad täidetud noorte töötajatega, kes põhirõhu panevad erinevatele tegevustele Haimre põhikooli õpilastega, seal hulgas ka laste näiteringile. 1994. aastal rahvamaja suletakse aga kohaliku kogukonna omaalgatuslik tegevus käib edasi. Korraldakse üritusi, kus lisaks laulu ja tantsu etteastetele esineb kohalik sõnakunstnik Laine Kiisma

1998. aasta jaanuaris avatakse rahvamaja taas. Juhataja Ester Haud alustab ka kohe taidlusringide tegevust. Näitering õpib selgeks O. Lutsu 1. vaatuselise naljatüki „Kapsapea“: Osalevad: Hindrek Sarapuu, Elvi Valdmets, Urmas Kristal, Ester Haud, Aita Reose ja lapsosataitjad Tiina Haud ja Rauno Jüriado.

Pildil Urmas Kristal, Tiina Haud, Elvi Valdmets, Rauno Jüriado, Ester Haud, Hindrek Sarapuu.

1999. aasta 1. jaanuarist tuleb rahvamaja juhatajaks Eha Kaljusaar, olles ka näiteringijuht.

1999.a. talvest kuni 2003.a. suveni tegutsesid rahvamaja juures erinevas vanusegrupis laste näiteringid. Laste arv koolis vähenes, mis lõpetas ka ringi tegevuse.

Lastenäitering esitas: H. Mänd „Kiusupaha tuul tembutab“, E. Tegova „Koosolek“, T. Tootsen „Jõhviteater“ ja „Kingsigatsejad“. Osades: Maari ja Mario Vabamäe, Anni Artel, Sille Jüriado, Kairit Rammo, Martin Raadik, Rasmus Unga, Kaili Leppsalu, Kärt Väinola, Mariliis Lobjakas, Kadi Lepik, Kadi Unga. Veel mängiti L. Mardnu seatud „Punamütsike ja Muri“.

Pildil osalejad : Kert Liiv, Raili Mitt, Sille Jüriado, Aet Urvast ja Aive Smirnov .

Lastenäitering esitas „Hunt Jõulupuul“, H. Rammo „Kes on targem“, „Tark kukk ja kaval rebane“, „Tuli küll meelde“. Osalesid: Siret ja Veiko Koit, Gerli ja Janno Sarapuu, Clarissa Kullasaar.

Laste näitering (vanem) koosseisus: Aet Urvast, Sille Jüriado, Raili Mitt, Aive Smirnov ja Agnes

Rääk mängisid etenduses „**Metsakell**“.

Viimase etendusena tuli lavale lastenäidend „Naljakas pomm“ Osalesid Haimre Põhikooli viimaste klasside õpilased: Raili Mitt, Gerli Sarapuu, Clarissa Kullassaar, Anastasia Mendak ja Merilin Saar. Etenduste dekoratsioonide valmistajaks oli Kersti Jeerik Kokk. Huviliste proovi aegadega tekkisid raskused ja ka õpilaste vähesus lõpetas lastenäiteringi tegevuse rahvamajas.

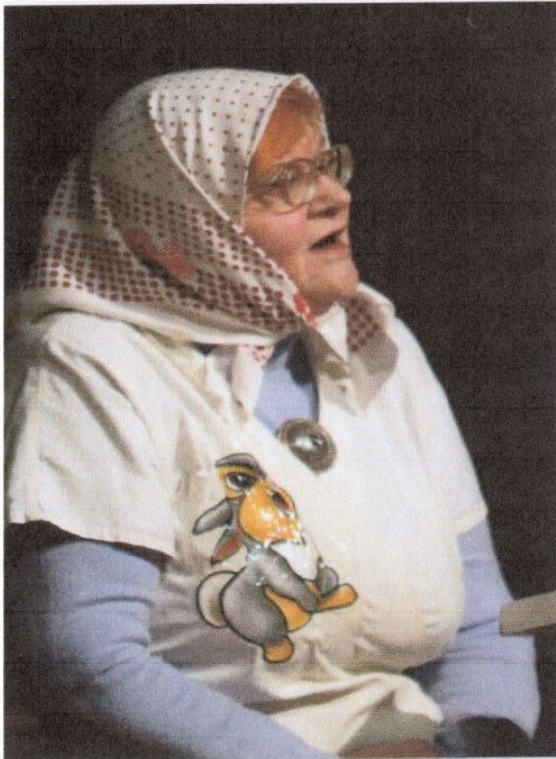
Pildil „Pärijad“ A. Reose, H. Sarapuu, I. Artel, S. Jüriado, P.Reose, E. Valdmets, O. Kütt.
1999. aastal õpitakse **O.Lutsu 1.vaatuseline nali „Pärijad“**. Mängivad: Elvi Valdmets, Inga Artel, Hindrek Sarapuu, Peeter Reose, Aita Reose, Olev Kütt ja Sille Jüriado. Dekoratsiooni valmistas Kersti Kokk. Mängitakse paaril korral rahvamajas ja Mõisamaa Hooldekodus. Kui 30 min. kestev lavalugu on Hooldekodu vaatajale sobiv, siis tavavaatajale jääb väheseks, õpitakse lisaks ajaliselt sama kestev **M. J. Eiseni** 1.vaatuseline näidend „**Kudas nõiaks saada?**“ (tegelased pildil)

Pildil Elvi Valdmets, Lauri Ehala, Peeter Reose, Inga Artel Hermas, Anu Saaver Varbola linnusel.
Esietendus toimub 31. märtsil 2001.aastal, päeval Mõisamaa Hooldekodus ja õhtul rahvamajas. Lühinäidendeid koos mängitakse Velise klubis, Märjamaa kultuurimajas (9 vaatajat) ja Raikküla klubis. „Kudas nõiaks saada?“ mängitakse kokku kuuel korral ja „Pärijaid“ kaheksal korral.
2002. aastal Kivi-Vigala rahvamajas toimunud Raplamaa Harrastusteatri Festivalil osaleb Haimre rahvamaja näitetrupp stseeniga O.Lutsu „Pärijatest“. Zürii tunnustab parima duettina „Pärijatest“ Elvi Valdmetsa ja Inga Artelit Tänukirjaga.

Pildil Peeter Reose, Ingrid Tiik, Ülli Sarapuu, Ardo Part, Elvi Valdmets, Inga Artel Sillaotsal **2003. aasta 10.mail esietendub H. Raudsepp „Vedelvorst“**, peaosas Peeter Reose, teistes osades Elvi Valdmets, Inga Artel, Ülli Sarapuu, Ardo Part, Ingrid Tiik. Selles näitemängus muutsime ettenähtud taluperemehe rolli taluperenaiseks, kuna puudus meesosatäitja, sellega seoses pidi veidi muutma ka autoriteksti, vaatajale jäi see märkamatuks. Praktika on näidanud, et kõiki näidendis mängijaid ei ole võimalik teksti ununemise korral etteütlejal aidata. „Vedelvorstis“ oli meil selline lugu Ingridiga. Selle asemel, et etteütleja teksti laval korrata, ta ainult noogutas ja kinnitas: „mmh“. Kahel aastal mängisime „Vedelvorsti“, külalisetendused toimusid ka Vana -Vigalas ja Juurus.

2001. aastal õpiti ja esineti sõnaliseestradiga.

Esineti maakonna näiteringide kokkusaamisel Kodilas ja Haimres segakavades.

Esitati vene keelest tõlkitud tekste.

„Armua Valdus psühhiaatri kabinetis“

„Halloo, halloo“, „Universaalmazoon“ jne

Sõnalise teksti esituses on see kõige raskem žanr, mis nõuab karakterite esituses lühitekstis püandi välja toomist. Sõnalise estradiga tegeldakse mõned aastad, kuna repertuaari on raske leida.

Estradistseene esitasid: Peeter Reose, Elvi Valdmets, Eha Kaljusaar, Inga Artel.

2002. aastast kuni 2015 esineb **Elvi Valdmets**

Männiku Maalina. Ta koostab endale tekstid aktuaalsetel teemadel, kasutades ka kodukülas toimuvat ja esitab neid, hääle oskuslikul kasutamisel väga kaasakiskuvalt. Elvi eriline and on rahvast naerutanud ka väljaspool Märjamaa valda. 2006. aastal kolib Lõuna-Eestisse elama tugev meesosatäitja Peeter Reose.

2007. aasta 24. veebruaril tähistame Haimre rahvamaja 70-ndat juubeliaastat I vaatusega

Agapatuse näidendist „PATUOINAS“. Eelnevalt toimuvad nn soojendusproovid endise Märjamaa kultuurimaja näitetrupiga. Olime esitanud „Patuoinast“ Märjamaa näitetrupiga 40 korda, kümme aastat varem. Mängiseme sellepärast, et Haimre rahvamaja oli selle näidendiga avatud. Mängisid: Helle Kingisepp, Helle Nurm, Alvar Hank, Rein Pirs, Rein Kressa ja Toomas Leomar.

2007.a. kevadel tuleb lavale Hendrik Lindepuu „Memmed ja taadid“. Pildikesi vanadekodu elust. Näidend kahes vaatuses. Osades: Elvi Valdmets, Virve Parsa, Ülli Toomemäe, Inga Artel, Eha ja Karmo Kaljusaar, Ardo Part, Ants Arula, Tarmo Haan.

Mängisime H. Lindepuu „Memmed ja taadid“ 2007-2008 kolmeteistkümnel korral. Esineti lisaks Raplamaale ka Harjumaal Kiilis, Orissaares ja Vormsi saarel. Saaremaal, Orissaares pidi olema vabaõhuetendus mere ääres. Ilm oli tuuline ja sadas, etendus toimus suures telgis.

Selle edendusega kogesime uut olukorda, kus nelja meestegelase asemel ilmus etenduse õhtul kohale kolm meest. Enne lavale minekut sai jagatud tulemata jäänud osatäitja tekst olemasolevatele meestele. Ega vaataja sellest aru saanud, küll tekkidas mängijatele ärevust. Hiljem mängisimegi kolme mehega, sest materjal oli huvitav ja kahju oli mitte mängida.

Pildil näiteseltskond etendusest „**Memmed ja taadid**“. Vasakult Virve Kiple, Ardo Part, Ülli Toomemäe, Karmo Kaljusaar, Elvi Valdmets, Ants Arula, Inga Artel, Eha Kaljusaar.

Meil oli eriline võimalus mängida koos Virve Kiple-Parsadanjaniga ühes näidendis. Virve oli väga tagasihoidlik, nii ei tunnetanud meist keegi, et Kaljo Kiisa kursusekaaslasena oli ta lõpetanud Moskvas GITISE, töötanud lühikest aega näitlejana, hiljem aga aastakümneid Eesti Televisioonis rezissöörina. Virve esinemises oli tunda ja näha professionaalse näitleja etteastet. Eks me arvestasime väga Virve poolsete nõuannetega. Virve elas Jaaniveski jõe ääres, kunagisele Kasti mõisale kuulvas hoones, mille nad olid tütreperega ostnud. Talveõhtudel tuli ta sealt 2,5 km jala, vahel läbi tuisu, rahvamajja näidendiproovi. Virve grimeeris meid enne lavale minekut, kasutades selleks isiklikke vahendeid. Mängisime etendust kolmteist korda ja ei enne ega pärast pole meil grimeerijat olnud. Kui toimusid väsitavad väljasõiduetendused Saaremaale ja Vormsi saarele, ei tulnud Virve poolt vastuväiteid, arvestades tema vanust. Virve jäädvustas end siinsesse kultuurilukku viiv enne eluringi sulgumist. Ta lahkus jäädavalt 2009. aasta sügisel.

2008.aasta kevadel toimus Raplamaa Harrastusteatri Festival Haimre rahvamajas. Näitetrupp Mokakobin sel festivalil ei osalenud, küll oli zürii liikmene otsustaja ja nõuandja meie Virve Kiple Parsadanjan.

2009. aastal õppis näitering „Mokakobin“ kolm pilti Olev Antoni näidendist „**Laudalüürika**“. Südamlik-humoorikas tagasivaade nõukaegsesse kolhoosi ellu. Seda esitati küladekokkutulekul

„60.aastat „Tasuja“ kolhoosi, Kasti mõisa ees.

2014 aastal uuesti nn. „ülessoojendatult“ stiiliõhtul „Kolhoosipidu“ rahvamajas ja 2015.a. Vana-Vigala rahvamajas Raplamaa Harrastusteatri festival, kus zürri tähelepanu pälvis Elvi Valdmets Veera osatäitmise eest, talle omistati kiituskiri ja meene. Teistes osades tegid kaasa Urmas Kristal, Inga Artel Hermas, Ülli Toomemäe ja Eha Kaljusaar.

2011. aasta kevadel tõi näitering lavale B.Kangermani „**Sulase südameraasuke**“, nali kahes vaatuses, välja antud 1934. aastal ja mängitud varemalt rahvamajas 1934. ja 1936. aastal. Mängisid: Elvi valdmets, Marve Johanson, Rein Kressa, Ants Riismaa ja Tarmo Haan. Mängiti ka 2012.aastal Sillaotsal ja etendust üldse seitsmel korral. Meesosatäitjad seoses tööga ei saanud enam osaleda.

Tavaliselt mängitakse näidendit paar aastat ja niipalju kui võimalik. Raskusi tekitab alati uue repertuaari leidmine ja tegelaste prooviaegade sobitamine. Tekkis probleem meesosatäitjatega ja tuli leida materjal, kus osatäitjad ainult naised.

Pildil Inga Artel, Agnes Vasmann, Elvi Valdmets, Ülli Toomemäe, Eha Kaljusaar „Uljas neitsi“.

2012 – 2013 aastal on laval ainult naised, Andrus Kivirähki 5.pildis näidendis „**Uljas neitsi**“. Dekoratsiooni tagafooni maalib Kersti Kokk, samuti valmistab etenduse tarvis dekoratsioonpaadi. Tegelastele kostüümid varume koos. Mängivad: Elvi Valdmets, Inga Artel Hermas, Ülli Toomemäe, Eha Kaljusaar ja Agnes Vasmann, hiljem Liina Jänes. Esinetakse kahe aasta jooksul kuusteist korda. Osaletakse Järvakandis toimival Raplamaa Harrastusteatri Festivalil 4-nda pildiga, mida esitavad Inga Artel Hermas ja Eha Kaljusaar. Tunnustatakse parima duetitiitliga.

2014. aastal jälle ainult naised laval Margus Mölli kahe osalises naljatükis „**LAIP SAHVRIS**“. Osades: Elvi Valdmets, Inga Artel Hermas, Ülli Toomemäe, Kätlin Kivilo ja Eha Kaljusaar. Esietendus toimus Sulu külamajas ja siis Haimre rahvamajas. Osaletakse ka Märjamaal toimunud Raplamaa Harrastusteatri festival , kus ära märkitakse zürri poolt Elvi Valdmetsa osatäitmine. 2015. aasta 30. aprillil mängisime „Laip sahvris“ rahvamajas, kauaaegsele näiteringis osalejale, Elvi Valdmetsale pühendatud Tänuõhtul. Elvi kolis ära Viljandi ja sellega me tänasime Elvit olulise panuse eest rahvamaja näiteringi tegevuses. Viimane kaheksas etendus, mis oli tegijaile ka suureis, toimus Kihnu saarel.

Haimre rahvamaja näitering Mokakobin tuleb 2016.aasta kevadel lavale elulise jandiga „**OHVER**“. Repertuaari leidmine on väga raske ja näiteringis on ainult naised. E.Kaljusaar kirjutab, aluseks võttes Juhan Smuuli näidendi „Polkovniku lesk“, loosse sisse oma äsja läbielatud haigusloo. Sellega esinetakse Raplamaa Harrastusteatri festivalil Juurus. Parimaks naisnäitlejaks tunnustati seekord Eha Kaljusaar. Palju häid sõnu ütles zürriiliige, näitleja Hans Kaldoja.

Etenduses tegid kaasa E.Kaljusaar, Inga Artel Hermas, Kätlin Kiviloo, Marve Johanson, Ülli Toomemäe. Seda lugu mängisime 2017.aastal teise koosseisuga, Inga asemele tuli Hannes Sassi ja Ülli asemele Helle Kingisepp. Kahe koosseisuga mängisime etendust kahel aastal kümnel korral lõpetades toredate väljasõiduga Ruhno saarele, kus publikuks olid saarele sõitnud.

Pildil Helle Kingisepp, Kätlin Kiviloo, Eha Kaljusaar, Marve Johanson, Hannes Sassi.

2017.aasta sügisel täieneb näitering uute tulijatega ja õnnistuseks meestega. On vaja näidendit, et kõigil oleks sobiv osa. Taidlusnäiteringi esituses võid head tulemust saavutada siis kui nõutav rolli karakter sobib oma olemuselt isikuga, kes seda esitab.

Austusest ja huvist kohapärimuspaikade vastu asusin ise lugu kirjutama. Näitemängu „**KÕRTS**“ kirjutamisele sai aluseks 1752 – 1870 tegutsenud Järgküla kõrts. Kõrtsi viimane ehitis 1783-1870 oli praeguse Haimre rahvamaja asukohal. Tegevus toimub Järgküla kõrtsis, ajastule kohaselt ja kasutatud on siinseid kohanimesid, samuti kirjutaja mällu jäänud rahvalaule Kai Tropp/Avarmaalt. Näitemängu läbivaks liiniks on kasutatud A.H.Tammsaare „Tõde ja õigus“ I osast sulase Jaagupi lugu põimituna Järgküla kõrtsi lõbutüdrukute Tuulja Tuuli ja Juuli ja Vargamäe Andrese ja Pearu (etenduses Rahemäe Kustas ja Ruudi) kõrtsistseenidega. Kui osad tegelased said minu kui näitemängu kokkukirjutaja poolt ellu kutsutud, siis samanimelised lõbutüdrukud (mitte Tuulja talu) olid Järgküla kõrtsi aegsed külastajad. Kirjutatud sai lustakas ajastulugu. Lihtsa dekoratsiooni lavastusele; kõrtsilett, laud ja pingid tegi Heino Mitt.

Esietendus toimus 1. aprilli, 2018. Aasta oli kuulutatud kohapärimusaastaks. Etenduses „Kõrts“ osalevad: Egon Jakobson, Eha Kaljusaar, Helle Kingisepp, Hannes Sassi, Ants Riismaa, Riho Võigemast, Kätlin Kingisepp, Marve Johanson ja Liis Johanson. Esinesime samal aastal Raplamaa Harrastusteatri Festivalil Kuimetsas ja meile omistati parima näitetrupi tiitel ja parim meesosatäitja tiitel Hannes Sassile, sulase Jaagupi osatäitmise eest. Sama aasta augustis käisime etendusega Saaremaal, Vabariiklikul Harrastusteatri Festivalil, mis toimus Kärla rahvamajas.

2019. aasta augustis olime Raplamaa esmakordsed esindajad Mulgimaal, Kuhjaveres XV Külusteatri Festivalil, kus etenduse „Kõrts“ osatäitjale, Lepiku Liisule (Helle Kingisepp) omistati publiku auhind. Kahel aastal oleme mänginud „Kõrtsi“ üheksateist korda.

Pildil ees Helle Kingisepp, Riho Võigemast, Hannes Sassi, teises reas Eha Kaljusaar, Kätlin Kingisepp, Marve Johason, Ants Riismaa, Liis Johanson ja Egon Jakobson.

2019. aasta kevadel toimus Raplamaa Harrastusteatri festival Haimre Rahvamajas.

Näitetrupi Mokakobin poolt korraldatud üritus toimus kenasti. 2018.a. detsembris käidi trupiga Atla mõisaga tutvumas, sealt toodi kaunist keraamikat auhindadeks. Ühiselt valmistati üritust ette, reklaami alal tegi suure panuse Riho Võigemast. Tänu temale jõudis Raplamaa Harrastusteatri Festivalist kajastus ka ETV-s saatesse Terevisioon. Mokakobin esitas improviseeritud vaheklippe, sissejuhatades osalevaid näitetruppe ja päeva lõpul esitasid Eha Kaljusaar ja Hannes Sassi sõnalise estraadi „Halloo“. Need olid Mokakobina poolt uued näitemängualased panused harrastusteatripäeval. Mokakobin oli välja pannud auhinnad ka kõige nooremale ja kõige vanemale osalejale. Nendeks osutusid Liis Johanson ja Eha Kaljusaar Mokakobinast.

Sügisel 2019 hakkasime õppima järjelugu „Kõrtsis katsikul“. Uue osa tegevus toimub mõned kuud hiljem, kõrtsmiku poja Jüri kaksikul käijate, varrude tuleku ja „Kõrts“ osas pooleli jäänud sulase Jaagupi loo jätkumisega A.H.Tammsaare „Tõde ja õigus“ I osa alusel. Juurde tuleb tegelane Põlendiku Mart- külarätsepp (Karmo Kaljusaar), kes etenduses „Kõrts“ sakstekambris magas. Näitemängus kajastuvad uued kohalikud pärimuspaigad, tekivad segadused ja lahenevad arusaamatused.

2020. aasta kevadel oli kavas tähistada rahvamajas 100-ndat näitemängu aastat, näitetrupiga Mokakobin. Plaanisime korraldada kohvipausiga NÄITEMÄNGUPÄEVA etendades ajastulugu „Kõrts“ (20 x) ja esietendusena järjelugu „Kõrtsis katsikul“. Ootamatu koroonaviirus sai alguse Hiinast ja levis üle maailma, nii ka Eestimaal. Kuudeks suleti meelelahutusasutused. Näitemängu tuli suur vaheaeg. Näitemängu 100-ndat aastat plaanime tähistada järgmise aasta märtsis, kuhu ootame kõiki näitemängudes osalejaid ja külateatri vaatajaid.